

КІЛЬКІСТЬ ПРОДУКТИВНИХ СТЕБЕЛ СОРТОЗРАЗКІВ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО

Новак Ж.М., канд. с.-г. н., доцент

Коцюба С.П., канд. с.-г. н., доцент

Голуб Н.С., студент 14 м-а групи

Уманський національний університет садівництва

Ячмінь ярий відрізняється серед інших культур високою пристосовуваністю до різних природних чинників [1]. Це основна продовольча, кормова та технічна культура, яка займає одне з важливих місць в зерновому балансі по всьому світі [2-4].

Формування високої продуктивності сільськогосподарських культур являє собою складний багатоступеневий процес, що зумовлюється великою кількістю взаємопов'язаних чинників на всіх етапах органогенезу. Одним з основних аспектів є екологічні умови зони вирощування. Тому актуальним напрямом є розкриття генетичного потенціалу урожайності сортів та кількості продуктивних стебел як складника продуктивності.

На кафедрі генетики, селекції рослин та біотехнології Уманського національного університету садівництва підтримується колекція сортозразків ячменю ярого різного географічного походження.

Ми визначали кількість продуктивних стебел шести сортозразків ячменю ярого та порівнювали отримані дані з сортом Грін.

Кількість продуктивних стебел (табл. 1) сортозразків ячменю ярого у 2022 р становила 4,40 – 6,63 млн. шт./га, у 2023р. - 4,66-5,03. Показники стандарту, сорту Грін складала 5,31 і 4,86 млн. шт./га у роки досліджень відповідно.

1. Кількість продуктивних стебел, млн. шт./га сортозразків ячменю ярого колекції Уманського національного університету садівництва

Біотип	2022 р.		2023 р.		Середнє	
	млн. шт./га	%	млн. шт./га	%	млн. шт./га	%
Грін - стандарт	5,31	-	4,86	-	5,09	-
11/22	5,06	95	4,66	96	4,86	96
22/22	4,40	83	4,94	102	4,67	92
33/22	4,83	91	4,69	96	4,76	94
44/22	6,63	125	4,94	102	5,79	114
66/22	4,94	93	4,80	99	4,87	96
77/22	5,29	99	5,03	104	5,16	101

У 2022 р. більше, ніж у сорту Грін, на 25% продуктивних стебел було лише у сортозразка 44/22 – 6,63 млн. шт./га. У селекційного зразка 77/22 показник був на рівні стандарту, у біотипів 11/22, 33/22 і 66/22 – поступався йому у

межах 10%. Найменшою кількістю продуктивних стебел була у селекційного номера 22/22 – 4,40 млн. шт./га, поступаючись стандарту на 17%.

У 2023 р. майже усі біотиби, за виключенням сортозразка 22/22 сформували меншу кількість продуктивних стебел. Так, у сорту Грін їх було 4,86 млн. шт./га, у селекційних зразків 11/22; 33/22; 44/22; 66/22 і 77/22 – відповідно 4,66; 4,69; 4,94; 4,80 та 5,03 млн. шт./га. У біотипу 22/22 ця кількість зросла порівняно з попереднім роком на 0,54 млн. шт./га. Проте показники усіх аналізованих сортозразків відрізнялись у межах 5% як один від одного, так і порівняно зі стандартом.

У середньому за 2022-2023 рр., рослини сорту ячменю ярого Грін мали 5,09 млн. продуктивних стебел/ 1 га, а аналізовані селекційні номери – 4,67 – 5,79 млн. шт./га. Сортозразок 44/22 перевищував стандарт на 14% або 0,70 млн. шт./га. У межах 5% відрізнялись від стандарту селекційні зразки 11/22, 66/22 і 77/22. Біотиби 22/22 та 33/22 поступались стандарту відповідно на 8 та 6%.

Список використаної літератури

1. Birzhan Usubaliev. Barley genetic resources for Kyrgyz Plant Breeding. 2013, Alnarp. 38 p.
2. Мусатов А.Г., Синицький М. П. Формування кореневої системи і продуктивність різних сортів ярого ячменю та їх економічна оцінка залежно від застосування різних доз мінеральних добрив. *Бюлетень Інституту зернового господарства*. №26-27. Дніпропетровськ, 2005. С .12-19
3. Dawson I.K., Russell J., Powell W., Steffenson B., William T.B., Waugh R. Barley: a translational model for adaptation to climate change. New Phytologist Trust. 2015. P. 913–931.
4. Endresen D.T., Street K., Mackay M., Bari A., De Pauw E. Predictive association between biotic stress traits and eco-geographic data for wheat and barley landraces. *Crop Science*. 2011. V. 51.P. 2036–2055.